

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení diplomantky: Šárka Mottlová

Téma práce: Kriminalistický experiment

Rozsah práce: 53 stran (63 stran včetně obsahu, seznamu literatury, abstraktu a dalších povinných součástí)

Datum odevzdání práce: 8. 10. 2020

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Zdeněk Konrád, CSc.

Oponent diplomové práce: JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost tématu): Diplomantka si pro svou práci zvolila téma kriminalistického experimentu. Jedná se stále o téma aktuální. Byť jde o jednu z již tradičních kriminalistických metod, obzvláště v poslední době je prací na toto téma spíše poskrovnu. Na tomto podkladě se tak otevírá dostatečný prostor k originálnímu a přínosnému zpracování tématu.

2. Náročnost tématu na:

a. Teoretické znalosti

Autorka v diplomové práci prokázala dostatečné teoretické znalosti zejména z kriminalistiky a (až na výjimky) z trestního práva procesního.

b. Vstupní údaje a jejich zpracování

Diplomantka rovněž prokázala dostatečnou orientaci v odpovídajících materiálech a dokázala oddělit pro jeho práci podstatné zdroje od těch nepodstatných. Musela vycházet zejména z monografií na toto téma a učebnic trestního práva procesního. Mohla však využít vícero odborných článků k tématu a komentářové literatury.

c. Použité metody

Při vytváření své práce autorka používala standardních vědeckých metod typických pro danou problematiku, tedy zejména analýzu a komparaci cizích textů.

3. Kritéria hodnocení práce:

a. Splnění cíle práce a samostatnost při jejím zpracování

Autorka již v úvodu označila za cíl své práce „vymezit a analyzovat pojem kriminalistický experiment jako metodu kriminalistické praxe v prostředí českého právního řádu.“ Tohoto (poněkud povšečně stanoveného) úkolu se chopila odpovědně a je možné konstatovat, že ve své práci stanovených cílů dosáhla samostatně a způsobem, který odpovídá základním požadavkům na obdobný druh (základní) vědecké práce.

b. Formální členění práce a její logická stavba

Předložená práce splňuje po formální stránce všechny požadavky. Celkově je vypracována na 63 stranách, přičemž vlastní text včetně úvodu a závěru obsahuje 53 stran (71 při

přepočtu na tzv. normostrany). Nechybí abstrakt v českém a anglickém jazyce i seznam klíčových slov.

Text sám je přehledně strukturován do 5 kapitol, které se dále člení na jednotlivé podkapitoly. Takto pojatou strukturu autorka doplnila úvodem a synergickým závěrem, což odpovídá obvyklému způsobu vnitřního dělení diplomových prací. První čtyři kapitoly se zabývají teoretickými poznatky ohledně této metody kriminalistické praxe (definice, klasifikace, vztah k jiným zvláštním způsobům dokazování, právní úprava, příprava a realizace kriminalistického experimentu). Poslední (samostatná) kapitola pak představuje praktickou část, kdy diplomantka na jednom realizovaném a na jednom potenciálně realizovatelném skutečném případě ilustruje postup orgánů činných v trestním řízení při provádění vyšetřovacího pokusu, jeho možná úskalí a využití. Diplomantka tak pro svou práci zvolila logickou strukturu, která čtenáři pomáhá v dobré orientaci v práci. Autorka při svém výkladu postupuje od obecného ke konkrétnímu, což napomáhá lepšímu pochopení ze strany čtenáře.

c. Práce se zdroji (včetně využívání cizojazyčných zdrojů a citací):

Autorka s ohledem na zvolené téma zvolila ještě dostatečný a reprezentativní okruh pramenů, nevyužila však ani jediného zahraničního pramene, ačkoliv se nejedná o téma zúžené pouze na českou národní úroveň. Práci by pak více slušelo, pokud by autorka vycházela z většího počtu odborných článků (jak je uvedeno výše), byť je smutnou skutečností, že pramenů ke zvolenému tématu není k dispozici mnoho. Autorka v práci správně rozlišuje mezi citací a parafrází; z pohledu oponenta však doslovných citací využívala autorka až příliš. Diplomantka pak v práci vůbec neužívala citační zkratky, což by bývalo více prospělo přehlednosti odkazů na prameny.

d. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubka autorkou provedené analýzy tématu se jeví s ohledem na rozsah práce jako dostačující, její analýza cizích textů a poznatků je zdařilá, tyto „dobře“ kompiluje a seřazuje do svého autorského textu. Diplomantka se sympaticky snaží nabyté teoretické poznatky prokládat svými názory (lépe či hůře odůvodněnými), takže nelze konstatovat, že se jedná o pouhý kompilát názorů cizích autorů. Práci (jinak průměrné úrovně) pak významně okořeňuje praktická část, kdy autorka využívá svých teoretických znalostí při aplikaci na skutečný případ, přičemž oponent musí ocenit, že zejména v prvním případě, jenž sloužil k popularizaci české kriminalistiky a autorka při něm čerpala z televizního pořadu, diplomantka nesklouzla k žurnalismům a laickému posuzování, nýbrž se snažila nahlížet na případ „odborným okem“.

e. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Úprava práce je na dobré úrovni. Členění do jednotlivých kapitol a podkapitol je přehledné a logické. Práce s poznámkovým aparátem je rovněž na požadované úrovni. Škoda jen, že diplomantka nenašla vhodné obrazové či grafické přílohy, jež by její výklad ještě zatraktivnily.

f. Jazyková a stylistická úroveň

Autorský text diplomantky je poměrně čtivý, na dostatečné stylistické úrovni, který je i pro laického čtenáře srozumitelný. Autorka však někdy uměle rozděljuje souvětí na jednotlivé jednoduché věty, jež pak nevhodně začínají spojkou (vydávající se za částici) „nebot“, „ale“, „a“ apod., takže samy o sobě tyto věty nedávají sémanticky příliš smysl. V práci je jen minimum gramatických chyb, jež diplomantka činí především v psaní čárek ve větě jednoduché a složité. Tyto však nepůsobí rušivým dojmem.

4. Konkrétní připomínky oponenta k práci

- Oponent musí konstatovat, že úvod se tématu práce týká jen v jeho posledním odstavci (a v rámci jakéhosi oslího můstku ke konci předposledního odstavce), jinak vůbec.
- Na str. 13 autorka uvádí, že protokol o provedení vyšetřovacího pokusu se k důkazu v hlavním líčení čte. Opomíjí však, že listinné důkazy se čtou až v případě, že některá ze stran jejich přečtení navrhne, jinak se pouze předloží stranám k nahlédnutí (§ 213 odst. 1 TŘ).
- Na str. 20 autorka nesprávně uvádí, že vyslechnutou osobu nelze k osobní účasti na prověre výpovědi na místě (ale i na vyšetřovacím pokusu a rekonstrukci) nutit. To ale není pravda, neboť svědka k účasti na těchto procesních úkonech donucovat lze, jen to nesmí být svědek, jenž má právo odepřít výpověď (§ 104c odst. 4 TŘ).
- Na str. 23 autorka rozvíjí (zřejmě s odkazem na zásadu enumerativnosti veřejných pretencí) absurdní teorii, že do r. 2002 nebyl kriminalistický experiment možný z důvodu, že nebyl upraven v trestním řádu. To ale není vůbec pravda, neboť mohl být použit i bez výslovné zákonné úpravy, a to s ohledem na ustanovení § 89 odst. 2 TŘ, podle něhož za důkaz může sloužit, co může přispět k objasnění věci. Ostatně, jak sama následně cituje z Prerada, používán byl i před rokem 1989! Vyšetřovací pokus pak právní úprava znala v § 169 písm. c) TŘ od 1. 7. 1990 (srov. zákon č. 178/1990 Sb.). Pokud pak diplomantka pro svou argumentaci hledá oporu v nálezů Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 291/2000, tento se daného problému netýká, neboť řešil pouze otázku nezákonného násilného vynucení výpovědi. Pokud bychom se drželi stejné logiky jako autorka, museli bychom dospět i k závěru, že před rokem 2002 nebylo možné provádět ani rekognici, neboť ani ta nebyla samostatně upravena [byť s ní opět např. v ustanovení § 169 písm. c) TŘ právní úprava počítala].
- Na str. 27 autorka namítá, že právní úprava vyšetřovacího pokusu nereflexuje, že jde o „pokusnou“ činnost. Podle oponenta to však reflektuje – jednak v názvu § 104c TŘ, jednak tím, že uvádí, že se tak děje v „uměle vytvořených nebo obměňovaných podmínkách“.
- Oponentovi není jasné, proč na začátku většiny odkazů na internetové zdroje diplomantka uvedla slovo „ČESKO“. U internetových zdrojů je přitom geografické určení zcela zavádějící, když pod českou doménou „.cz“ může být zahraniční obsah a naopak; o fyzickém umístění serveru nemluvě. Navíc u některých odkazů toto označení chybí (srov. např. pozn. č. 58).
- Oponent nesouhlasí s tím, že v dnešní době je v soudní síni téměř samozřejmostí přítomnost audiovizuální techniky...“ Oponent má osobní zkušenost s různými soudními síněmi napříč soudní soustavou a musí konstatovat, že to samozřejmostí vůbec není; audiovizuální technika je přítomna jen v málo (většinou jen jedné či jen několika) jednacích síních na každém ze soudů. Mnoho jednacích síní nemá ani vybavení na zvukové nahrávání, natož audiovizuální techniku...

5. Celkové zhodnocení a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Bez ohledu na výše zmíněné připomínky lze uzavřít, že předložená práce představuje poctivé zpracování tématu.

Z toho důvodu doporučuji předloženou práci k obhajobě.

Při ústní obhajobě by diplomantka měla zodpovědět tuto otázku:

Obhajte své tvrzení na str. 52, že: „Obviněná by tedy po prokázání, že hladina alkoholu, která jí byla naměřena při dechové zkoušce, mohla být způsobena požitím léků, musela dokázat, že dbala všech výše uvedených doporučení. Že řídila mnohem později než 30 minut po požití léku Stopangin, a že nemohla vědět ani poznat, že je ještě pod vlivem těchto léků.“

V případě úspěšné obhajoby navrhuju práci hodnotit klasifikačním stupněm: **2**

V Praze dne: 8. 12. 2020

JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.
oponent diplomové práce